

De plechtige kommunie

We zijn weer in de periode van de plechtige kommunie gekomen. Bij de vrijzinnigen bestaat sinds de jaren 60, als tegenhanger het feest van de vrijzinnige jeugd. In beide gevallen zijn het de ouders die kiezen op welke wijze hun telg de symbolische stap van kind naar volwassene zal maken.

Vroeger kwam er bij de plechtige kommunie heel wat kijken! Men had de jaren van katechismusles, waarvan de meisjes en jon-

gens in feite geen barst van begrepen. Het was een afhaspelen van vragen en antwoorden en van buitenleren van een reeks gebeden. Zo

herinner ik mij nog steeds te blijven haperen op enkele woorden waar ik niets van begreep, zoals: „Symbolum des geloofs”, „de vrucht des lichaams”, „het hierna maals”, en „zich geopenbaard heeft”. Waarschijnlijk waren deze termen aan de tien- en elfjarigen gewoonweg niet te verklaren.

Vroeger leefde men naar de plechtige kommunie toe. In die periode werd het onder de kinderen ook duidelijk wie bemiddeld en wie arm was. Men hoorde wie veel geschenken zou krijgen, voor wie een groots feest zou gehouden worden, wie met een koets of een taxi naar de kerk zou gevoerd worden. Het was het gebruik dat de kommuni kant met een kaars de kerk binnenstapte: de grootte van de kaars bepaalde de welstand en dat was ook het geval met de uitvoering van het kerkboek.

De twee seksen

Ik behoorde tot de categorie die het zonder koets, zonder feest en zonder reuzemissaal moest stellen. Een fotograaf kwam er evenmin aan te pas. Ik begreep het niet altijd. In onze wijk was de lijn vanaf de eerste keer getrokken. Sommigen konden hun jaloersheid niet verbergen en er ontstonden na de plechtige kommunie twee groepen, die men de kleine bourgeoisie en het gewone werkvolk zou kunnen genoemd hebben.

Wat opviel na de plechtige kommunie was dat het straatravotten een einde nam. Al was men nog maar 11 jaar (later werd dit op 12 jaar gebracht), toch wilden de «rijken» zich niet meer onder de gewone straatjongens mengen.

Ook op het vlak van sociale omgang tussen de twee sek-

Een soevenirkaart uit de jaren '20 van een jonge dame... met een grote kommuniekaars.

sen had de kommunie een invloed. Sinds de kleuterklas hadden de jongens men geen kontakt meer met meisjes, maar na de kommunie voelden de mannetjes zich plots «een kleine volwassene». De jongens deden stoer door de meisjes achterna te roepen. De meisjes kwamen dikwijls giechelend voorbijwandelen, daar waar de jonge knapen zich ophielden. Nu de klassen gemengd zijn is dat waarschijnlijk ook iets dat

tot het verleden behoort. Destijds werden er ook soevenirkaarten van plechtige kommunikanten verkocht, waarop de jongens met een strik op de arm zijn intrede in de wereld van de volwassenen deden en de meisjes gekleed waren als jonge bruidjes. Deze prentkaarten behoren wel tot de zeldzame, doordat weinig mensen die soevenirkaarten bijhielden.

(Omer Vilain)

Soevenirkaart uit 1904 van een jonge plechtige kommunikant met missaal.